

CAPITOLUL IV. UTILIZAREA TERENURILOR**IV.1. Stare și tendințe****IV.1.1. Repartiția terenurilor pe categorii de acoperire/utilizare**

În tabelul de mai jos sunt prezentate informații și date privind repartiția terenurilor pe categorii de acoperire/utilizare, în anul de raportare 2014 la nivelul județului Sălaj.

Pentru fiecare tip de categorie de acoperire/utilizare a terenului este prezentată suprafața exprimată în termeni absoluți (ha) și ponderea categoriilor de acoperire a terenurilor ca procent din suprafața totală. Datele referitoare la terenurile agricole au fost furnizate de către Oficiul pentru Studii Pedologice și Agrochimice Sălaj iar cele referitoare la terenurile neagricole au fost culese de pe site-ul INS: Baza de date TEMPO-Online, domeniul Agricultură, matricea - AGR101A – Suprafața fondului funciar după modul de folosință.

Categorია de acoperire/utilizare	Suprafața	
	ha	%
Terenuri agricole, din care	238913	61,82
Teren arabil	120428	31,16
Pășuni	74521	19,28
Fânețe	36604	9,47
Vii și pepiniere viticole	2533	0,65
Livezi și pepiniere pomicele	4827	1,25
Păduri și altă vegetație forestieră, din care:	106987	27,69
Păduri	94700	24,5
Ape și bălți	5822	1,51
Construcții	9224	2,39
Căi de comunicații și căi ferate	6993	1,81
Terenuri degradate și neproductive	18499	4,78
TOTAL	386438	100%

Tab.IV.1.1. Repartiția terenurilor pe categorii de acoperire/utilizare, în anul 2014

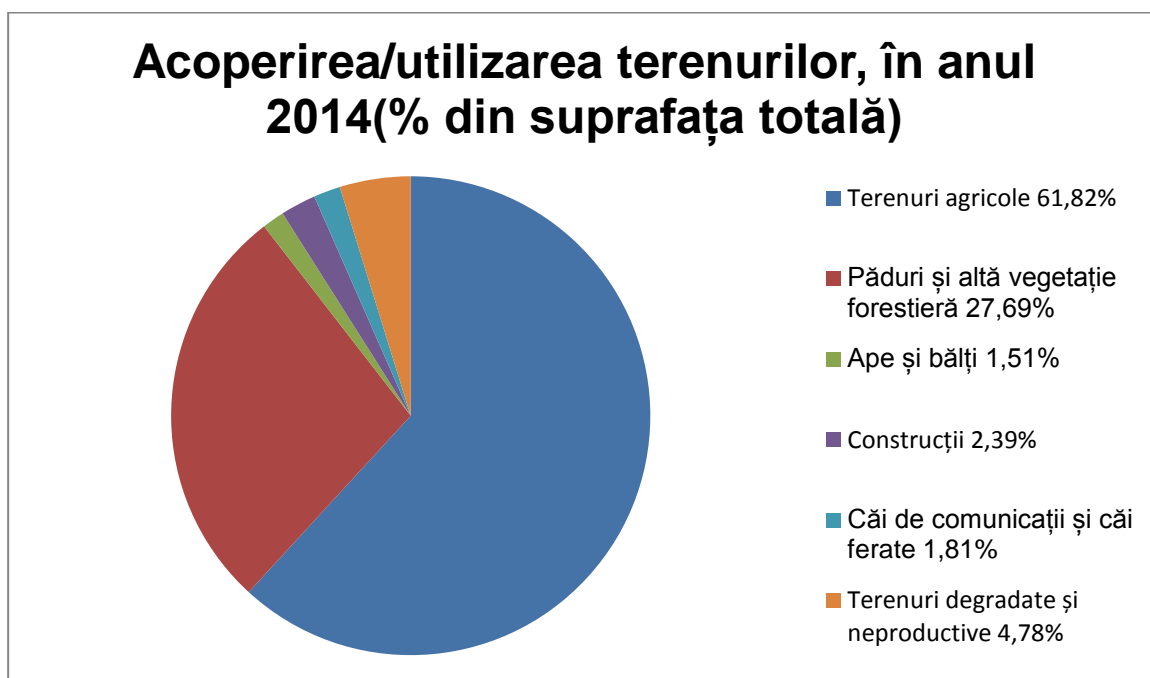

Fig.IV.1.1. Acoperirea/utilizarea terenurilor, în anul 2014, % din suprafața totală

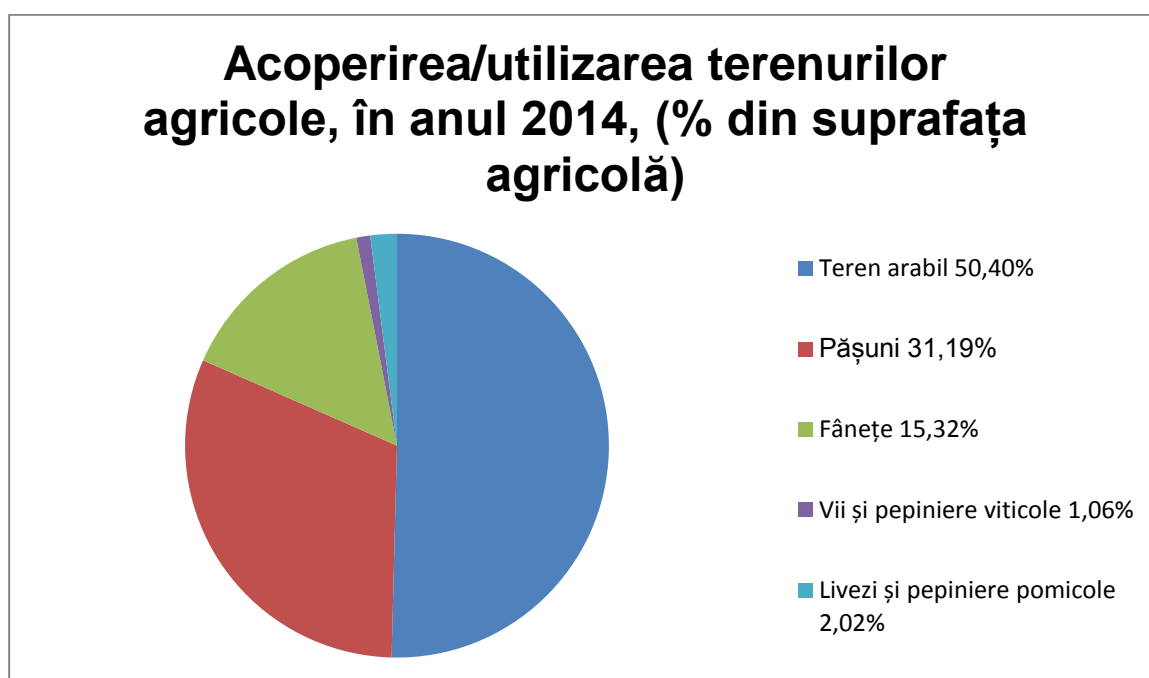

Fig.IV.1.2. Acoperirea/utilizarea terenurilor agricole, în anul 2014, % din suprafața agricolă

IV.1.2. Tendințe privind schimbarea destinației utilizării terenurilor

Potrivit datelor și informațiilor colectate de pe site-ul INS: Baza de date TEMPO-Online, domeniul Agricultură, matricea - AGR101A – Suprafața fondului funciar după modul de folosință pentru perioada 2010- 2014 sunt prezentate mai jos schimbările înregistrate în acoperirea/utilizarea terenurilor pentru o perioadă de cinci ani la nivel județean. Datele prezentate pentru fiecare tip de categorie de acoperire/utilizare a terenului sunt exprimate în termeni absoluți (ha), precum și ca valoare procentuală din anul inițial 2010 față de care se calculează tendința. Se

constată o tendință de creștere în suprafața a terenului agricol pe seama creșterii suprafeței pășunilor și a celei afectate livezilor și pepinierelor pomicole. De asemenea se constată o tendință de scădere semnificativă a suprafețelor acoperite de ape și bălți precum și a terenurilor degradate și neproductive.

Categorია de acoperire/utilizare	Suprafața (ha)					Schimbări în acoperirea /utilizarea terenurilor 2010-2014 (ha)	Schimbări în acoperirea/ utilizarea terenurilor (% din anul 2010)
	2010	2011	2012	2013	2014		
TOTAL	386438	386438	386438	386438	386438		
Terenuri agricole	238427	238966	238874	238913	238913	+486	0,2%
Teren arabil	120553	120588	120528	120428	120428	-125	-0,1%
Pășuni	74379	74672	74519	74521	74521	+142	0,19%
Fânețe	36608	36781	36606	36604	36604	-4	-0.01%
Vii și pepiniere viticole	2564	2500	2533	2533	2533	-31	-1,2%
Livezi și pepiniere pomicole	4323	4425	4688	4827	4827	+504	11,66%
Terenuri neagricole total	148011	147472	147564	147525	147525	-486	-0,33%
Păduri și altă vegetație forestieră, din care:	106075	106947	106977	106987	106987	+912	0,86%
Păduri	95900	94800	94700	94700	95900	0	0
Ape și bălți	6547	5794	5788	5822	5822	-725	-11,07%
Construcții	9268	9299	9215	9224	9224	-44	0,47%
Căi de comunicații și căi ferate	6989	7001	6993	6993	6993	+4	0,06%
Terenuri degradate și neproductive	19132	18431	18591	18499	18499	-633	-3,31%

Tab. IV.1.2. Suprafața fondului funciar după modul de folosință pentru perioada 2010- 2014

IV.2. Impactul schimbării utilizării terenurilor asupra mediului lui

IV.2.1. Impactul schimbării utilizării terenurilor asupra terenurilor agricole

Din datele avute la dispoziție se poate concluziona că în ultimii 5 ani 2010 – 2014, terenurile reprezentând pădurile și alte tipuri de vegetație forestieră au crescut cu un procent de 0,86%, apele și bălțile au avut un trend descendent cu 11,7%, construcțiile au scăzut cu 0,47%, căile de comunicații au crescut cu 0,06%, terenurile degradate și neproductive au scăzut cu 3,31%.

IV.2.2. Impactul schimbării utilizării terenurilor asupra habitatelor

Sub aspectul biodiversității indicatorul este relevant deoarece indică schimbările în suprafețele arealelor naturale și semi-naturale pentru orice tip de ecosistem. Dacă suprafața arealului scade într-un mod semnificativ, aceasta va avea o influență negativă asupra tipurilor de habitate și a speciilor dependente de aceste tipuri de habitate.

Modul de utilizare a terenurilor s-a schimbat substanțial în ultimul secol, determinând astfel creșterea gradului de fragmentare a peisajelor naturale și

seminaturale aceasta reprezentând principala cauză a pierderii de biodiversitate și ducerea la degradarea și distrugerea habitatelor și implicit la declinul populațiilor naturale. Fragmentarea habitatelor este procesul prin care o suprafață mare și continuă a unui habitat este divizată în două sau mai multe fragmente. Principala cauză a fragmentării arealelor naturale și seminaturale este reprezentată de *conversia terenurilor* în scopul extinderii urbane, dezvoltării industriale, dezvoltării infrastructurii de transport, agricole sau turistice. Dacă în trecut principala amenințare o reprezenta conversia diferitelor tipuri de habitate în terenuri agricole pentru monoculturi, inclusiv prin distrugerea unor importante suprafețe de zone umede și în prezent, conversia habitatelor naturale se menține ca o amenințare directă.

O altă cauză a fragmentării este generată de către procesul de extindere și dezvoltare a așezărilor umane. Fragmentarea habitatelor apare și atunci când există aglomerări mari de locuințe, dar și în cazul celor izolate, datorită construcției suplimentare de căi de acces și utilități. Construirea haotică, fără respectarea unei strategii de urbanism coerentă și consecventă conduce la utilizarea nejudicioasă a zonelor destinate pentru construcții și extinderea acestora în detrimentul celor naturale.

Dezvoltarea urbană necontrolată, periurbanizarea și transferul de populație din mediul rural, însoțite de distrugerea ecosistemelor din zonele urbane (diminuarea spațiilor verzi, construcții pe spațiile verzi, tăierea arborilor, distrugerea cuiburilor etc.) și de măsuri insuficiente pentru colectarea și tratarea corespunzătoare a deșeurilor și a apelor uzate au efecte negative considerabile, atât asupra biodiversității, cât și asupra calității vieții.

Prin Convenția asupra Biodiversității (CBD) ratificată la 21 decembrie 1993, s-au pus bazele rețelei ecologice – Natura 2000 – care se opune tendinței actuale de fragmentare a habitatelor naturale și are ca fundament faptul real că dezvoltarea sistemelor socio-economice se poate face numai pe baza sistemelor ecologice naturale și semi-naturale.

Pe plan național au fost adoptate: **Codul silvic** (Legea nr. 46/2008), **Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2013 – 2020**, respectiv **Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României, Orizonturi 2013-2020-2030**, a cărui element definitoriu este racordarea deplină a României la o nouă filosofie a dezvoltării, proprie Uniunii Europene și larg împărtășită pe plan mondial – cea a dezvoltării durabile.

În România, soluția pentru remedierea efectelor produse de către fragmentarea arealelor naturale și semi-naturale, implicit a stării pădurilor, este punerea în aplicare a Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României, adoptată de Guvernul României la propunerea comunității academice, care prevede „creșterea suprafeței pădurilor cu cel puțin 200 000 ha prin împădurirea în principal de terenuri degradate și abandonate, până în anul 2013”, urmând ca procentul de împădurire să ajungă în anul 2030 la 34% din suprafața țării, cu perspectiva să evolueze spre procentul optim de 45. Același obiectiv este prevăzut și în Codul silvic adoptat în anul 2008, prin care este lansat Programul național de împădurire, conceput ca un mijloc eficient și indispensabil pentru reconstrucția ecologică a țării, inclusiv pentru dezvoltarea durabilă a spațiului rural. Pentru îndeplinirea acestui Program s-a prevăzut „împădurirea unor terenuri cu altă destinație decât cea silvică în suprafață de două milioane hectare, până în anul 2035”, ceea ce înseamnă că urmează să se împădurească anual câte 75-80 mii hectare.

Este în afara oricărei îndoieli faptul că România nu va putea depăși starea de subîmpădurire, fără absorbția unor importante fonduri de la Uniunea Europeană și împrumuturi nerambursabile de la alte organisme internaționale, cu atât mai mult cu cât împădurirea României se poate dovedi un factor important pentru atenuarea consecințelor provocate de schimbările climatice globale

IV.3. Factorii determinanți ai schimbării utilizării terenurilor

IV.3.1. Modificarea densității populației

Populația după domiciliu la data de 1 iulie a anului de referință reprezintă numărul persoanelor cu cetățenie română și domiciliu pe teritoriul României, delimitat după criteriile administrativ teritoriale. Domiciliul persoanei este adresa la care aceasta declară că are locuința principală, trecută în actul de identitate (CI, BI), așa cum este luată în evidența organelor administrative ale statului.

Potrivit informațiilor actualizate de Institutul Național de Statistică, la nivelul județului Sălaj populația din mediul urban și rural în ultimii cinci ani este prezentată în tabelul de mai jos:

	2010	2011	2012	2013	2014
Urban	108136	107742	107405	107266	107148
Rural	144571	143852	143330	142508	141646
Total	252707	251594	250735	249774	248794

Tab. IV.3.1. Populația din mediul urban și rural, în perioada 2010-2014

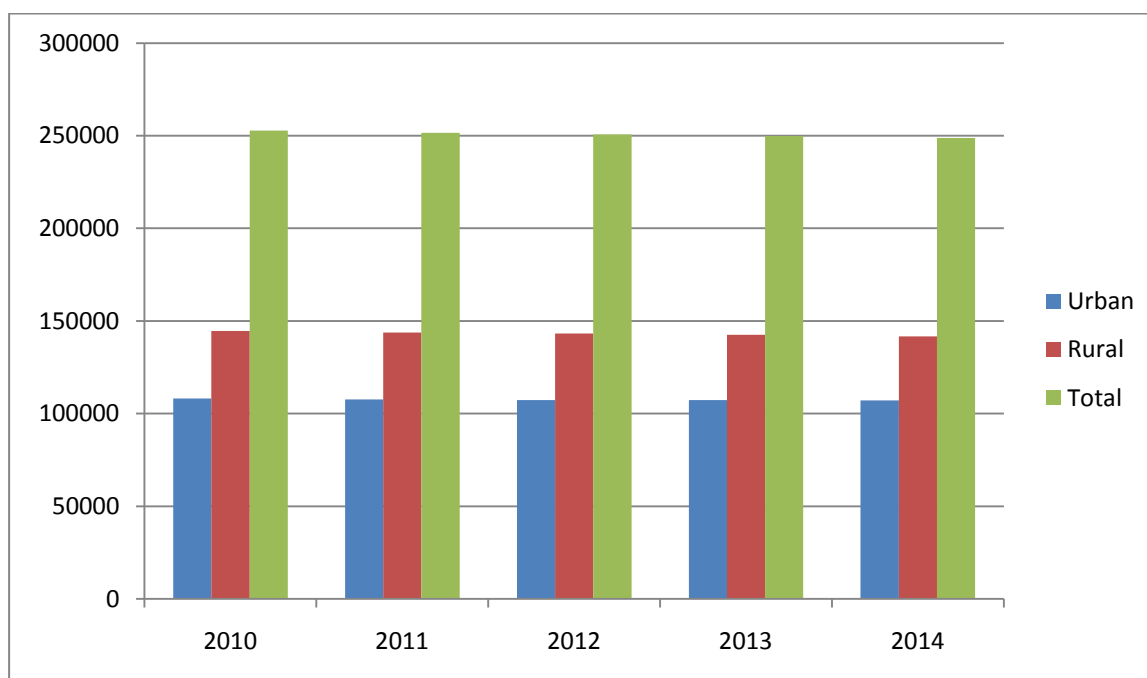

Fig. IV.3.1. Evoluția populației din mediul urban și rural, în perioada 2010-2014

IV.3.2. Expansiunea urbană

Transportul consumă aproximativ o treime din energia utilizată în țările membre UE și generează mai mult de o cincime din emisiile de gaze cu efect de seră. Transportul reprezintă principalul factor de poluare a aerului și poluare fonică a mediului urban. De asemenea, transportul are un impact major asupra peisajului, deoarece împarte zonele naturale în suprafețe mici, cu consecințe grave pentru habitate.

Obiectivul cheie pentru toate politicile de dezvoltare este realizarea unui echilibru durabil în utilizarea terenurilor concurente prin optimizarea infrastructurii existente de

transport înainte de construirea uneia noi și reducerea la minim a terenului ocupat pe unitatea de transport. Unele state membre UE au elaborat politici de amenajare a teritoriului care limitează dezvoltarea de infrastructuri de transport suplimentare, în anumite zone.

Impactul potențial asupra mediului al infrastructurii de transport depinde foarte mult de tipul de teren afectat precum și de împrejurimile sale. Factori importanți care trebuie luați în considerare sunt caracteristicile infrastructurii, care determină impactul vizual asupra peisajului și măsura în care infrastructura constituie o barieră care împiedică circulația animalelor sau a oamenilor. Terenul ocupat din ariile naturale precum și cel fragmentat de infrastructuri liniare (drumuri, căi ferate, canale) diminuează biodiversitatea. Terenul ocupat din agricultură sau silvicultură poate avea efecte dăunătoare asupra mediului, precum și impact socio-economic

Eficiența de utilizare a terenului (raportul dintre utilizarea terenurilor și capacitatea de transport a infrastructurii) variază în funcție de tipul de infrastructură; căile ferate au nevoie de cel mai puțin teren pe unitatea de transport. Transportul urban (locuri de parcare, drumuri, stații de benzină, etc.) ocupă suprafețe de teren din ce în ce mai mari. Construirea de noi drumuri în zonele urbane, în multe cazuri, nu reduce congestia, deoarece spațiul rutier suplimentar este rapid ocupat de noul trafic. Acest lucru nu încurajează nici transportul public, necesar pentru a reduce congestia în traficul urban. S-a observat că suprafața folosită pentru zonele rezidențiale a crescut mai mult decât suprafața folosită pentru transport, marcând tendința spre orașe mai dispersate.

La nivelul județului Sălaj raportul dintre lungimea rețelei de drumuri urbane și zona rezidențială este prezentat în tabelul de mai jos și a rămas aproape constant în jurul valorii de 0,19 în perioada 2010-2014.

	2010	2011	2012	2013	2014
Construcții (ha)	9268	9299	9215	9224	-
Drumuri publice (km)	1714	1751	1761	1781	1791
Raport	0,185	0,19	0,19	0,19	-

Tab. IV.3.2. Raportul dintre lungimea rețelei de drumuri urbane și zona rezidențială

Informații privind lungimea drumurilor publice și a căilor ferate în exploatare, definite ca linii deschise transportului feroviar de mărfuri și pasageri, exprimate în kilometri, în județul Sălaj în perioada 2010-2014 sunt furnizate de Direcția Județeană de Statistică, baza de date TEMPO online și sunt redate în tabelul de mai jos:

	2010	2011	2012	2013	2014
Drumuri publice (km)	1714	1751	1761	1781	1791
Căi ferate (km)	183	183	183	183	183
Total	1897	1934	1944	1964	1974

Tab. IV.3.3. Lungimea drumurilor publice și a căilor ferate în exploatare

La nivel județean, în perioada 2010 – 2014, evoluția transportului rutier și feroviar a rămas aproximativ constant, rata medie anuală de creștere în termeni procentuali, față

de anul 2010 este de 0,04, practic neavând loc o schimbare semnificativă a acestui indicator.

IV.4. Prognoze și acțiuni întreprinse privind utilizarea terenurilor

Din suprafața totală a județului Sălaj, de 386.438 ha, 238,913 ha (61,82 %) reprezintă teren agricol, restul de 147.472 ha (38,17%) fiind reprezentată de terenuri neagricole (păduri, terenuri cu ape, căi de comunicații, căi ferate, terenuri ocupate cu construcții, ș.a.m.d.). Cea mai mare pondere din cadrul terenului agricol o are terenul arabil (51 %), urmat de pășuni (31 %), fânețe (15 %), livezi (2 %) și vii (1 %).

Se poate remarca faptul că **suprafețele de terenuri agricole la nivelul județului Sălaj s-au redus treptat**, începând cu anul 1999 și până în anul 2010, iar din anul 2011 suprafața de teren agricol a crescut.

În ceea ce privește utilizarea solului în agricultură pe categorii de folosință, pentru anul 2014, **se constată o creștere a terenurilor ocupate de livezi și o scădere a terenurilor arabile, fânețe, față de anul 2011.**

Referitor la suprafețele scoase din circuitul agricol, se evidențiază o variație semnificativă a acestora în special pentru categoria de folosință arabil în perioada 1999–2014. Se remarcă faptul, că începând cu anul 2008 **s-a redus treptat consumul de pesticide utilizate în sectorul agricol.**